

מיזוג סוכנויות ביטוח
היבטים מסחריים משפטיים ומיסויים

ג'ון גבע, עו"ד
רמי מימון, רו"ח (MBA)

מיזוג סוכנויות ביטוח- גורמים

- תחרות הולכת וגוברת
- שינויים רגולטורים תכופים
- דרישות מקצועיות הולכות וגדלות
- יתרונות משמעותיים לגודל
  - התמקצעות
  - מיכון
  - פתרונות חיתומים ומיכונים לעסקים
  - עמלות גבוהות יותר

מיזוג סוכנויות ביטוח- פרישה

–גיל

–איבוד עניין

–עסק לא רווחי

פתרונות אפשריים

- הצטרפות לסוכנות גדולה – כסוכן משנה
- התמקדות בענף חיים/אלמנטר/בריאות ומכירת החלק השני
- מכירת כל התיק
- שותפות עם סוכנות אחרת
  - שותפות בהוצאות
  - שותפות מלאה
  - הקמת חברה משותפת
- שינוי מבנה/מיזוג לפי הוראות סעיף 104 לפקודת מ"ה

מה מוכרים / ממוזגים

- רשימת לקוחות
- קשר עם אנשים/לקוחות
- נכסים מוחשיים – שולחן, מדפסת, ארון
- נכסים בלתי מוחשיים –
  - ידע מיוחד
  - קרבה ל- _____ (פוליטית, זרם, חסידות....)

הבטים מסחריים

- שווי תיק הביטוח – פונקציה של ביקוש והיצע
- תקופת הליווי
- תמורה במזומן/בתשלומים
- תמורה כפונקציה של ביצועי התיק
- הכנסה/הוצאה שוטפת/הונית

ניגוד עניינים מובנה בין הרוכש למוכר

הבטים משפטיים

- תרגום ההסכם המסחרי להסכם משפטי מחייב בין הצדדים
- שמירה והגנה על זכויות הצדדים מוכר/קונה/מתמזג
- מצגים
- הפרות הסכם וסעדים
- ערבויות
- ביטול הסכם

הבטים מיסויים

מה מוכרים	הקונה	המוכר	הסיכון- מבחינת מיסוי
מוניטין	פחת 10% לשנה	20% מס	אי הכרה במוניטין- עסקה מלאכותית
אי תחרות	הוצאה מיידית	רווח הוני	הוצאה לאורך מספר שנים
עמלות עתידיות	הוצאה לפי פריסת התשלום	הכנסה הונית – מנכס פיננסי	פריסה ל-10 שנים כמו המוניטין הכנסה פרוטית למוכר
נכסים מוחשיים אחרים	נכס להפחתה	רווח הוני	
נכסים לא מוחשיים אחרים	חלק מהמוניטין	חלק מהמוניטין	נכס שאינו ניתן להפחתה למוכר רווח הוני שאינו מוניטין למוכר
ליווי ותפעול	הוצאה פרוטית	הכנסה פרוטית	
			אי הסכמה עם השיעורים שנקבעו בהסכם

המוניטין של המוכר

פס"ד באומל נגד פקיד שומה חיפה ע"א 550/72

- הסתברות שלקוחות יחזרו
- לשד העסק ובלעדיו אין לו תשואה
- שמה הטוב של הפירמה ומכלול קשריה שנבנו בשנות עבודה או בהשקעה רחבה

פס"ד שרון ע"א 7543/98

- מכלול היתרונות שנצברו לעסק בשל תכונותיו - מיקומו, שמו הטוב, דימויו, איכות השירותים שהוא מציע ואיכות המוצרים שהוא מספק.
- העסק בעל המוניטין משמר את הרגלם של לקוחותיו לשוב ולפקוד אותו... ומכאן – לאפשרות העברתם בתמורה.
- היחס האישי אינו ניתן להעברה לאחר... לא כן פרותיו של היחס הזה.

הדגשים (לא שקף)

- מכר מוניטין או תיק ביטוח הינו עסקה בין מוכר
מרצון לקונה מרצון
- קשה יהיה למ"ה לחלוק על עסקה עם טעם מסחרי
והערכת שווי נאותה.
- מס הכנסה יכול לחלוק על העסקה אם מדובר
בעסקה עם מאפיינים לא מסחריים

מוניטין לפי הלכת שרון

ש"ח	המרכיב
10,000,000	התמורה הכוללת
2,000,000	בניכוי נכסים מוחשיים
1,500,000	בניכוי נכסים לא מוחשיים
6,500,000	מוניטין (שיורי)

מוניטין לפי פס"ד שרון

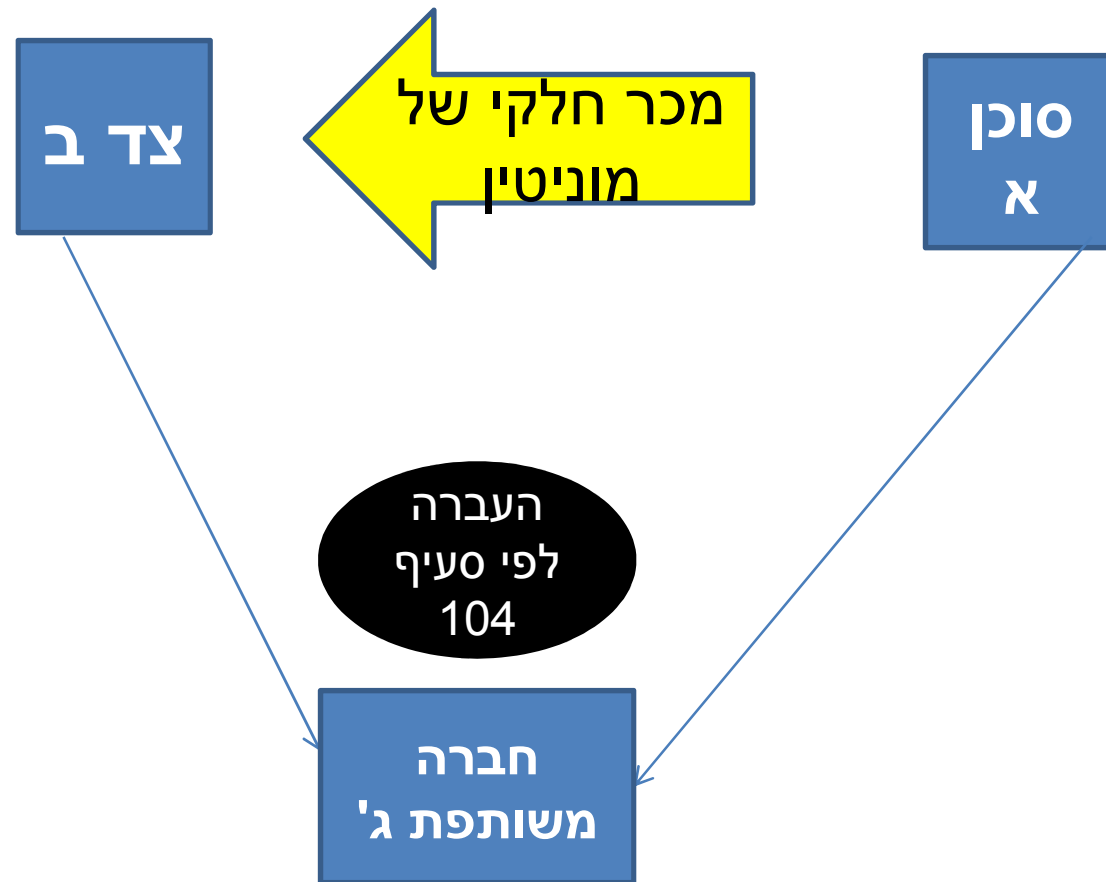
תנאים להעברת מוניטין

- העברת רשימת לקוחות
- חתימה על אי תחרות לגבי אותם הלקוחות
- מכירת העסק כעסק חי

האם יש מוניטין לעסק שבעליו נפטר?

האם ניתן למכור חלק מהמוניטין?

העברת מוניטין בשלבים

שינוי מבנה ומיזוג סעיף 104

- 104 א – העברת נכס לחברה
  - רק תמורת זכויות בחברה (לא מזומן או נכסים אחרים)
  - אחזקה של 90% לפחות מהזכויות במשך שנתיים –
(ניתן להנפיק לציבור או לבצע הקצאה של 25%
מהמנהיות)
  - אחזקה בנכסים שנתיים לפחות
- 104 ב – העברת נכס בבעלות משותפת לחברה
  - בנוסף לאמור לעיל - שווי השוק של הנכסים שהועברו
שווה לשווי השוק של הזכויות שנתקבלו בחברה.

מוניטין - פסקי דין אחרונים

ראובני ואח' נ' פקיד שומה ת"א 4 עמ"ה 1198/01

- העברת מוניטין בעסקה רב שלבית (לסלעית)
- **עסקה מלאכותית לפי ס' 86 לפקודת מ"ה**

לנדאו ואח' נ. פקיד השומה עמ"ה 1046/05 (24/3/2010)

- העברת מוניטין חלקית לחברת ביטוח.
- חברת הביטוח לא רכשה מוניטין מאחר ואינה סוכן ביטוח.
- מוניטין לפי פס"ד שרון- **מכלול היתרונות** שנצברו לעסק.
- העסקה הינה במישור האקוויטי ולא מכר מוניטין.

מסקנות

המסקנה מפסקי הדין האחרונים:

- לא ניתן למכור מוניטין חלקי
- כל עסקה להכנסת שותף תחשב למכירת אקוויטי ולא מכר מוניטין.

- ולמרות הכל - עדיין מבוצעות עסקאות רבות בשיטה הרב שלבית
- רכש מוניטין חלקי של סוכן הביטוח.
  - העברת המוניטין לחברה במשותף ע"י הרוכש והמוכר לפי סעיף 104 ב' לפקודת מ"ה.
  - הפחתת המוניטין ע"י החברה.

השיעור שנרכש

המשמעות	שיעור שנרכש
השקעה פיננסית	פחות מ-25%
יכולת למנוע החלטות	-25.1%
	49.9%
שיוויון	50%
שליטה	50.1% ומעלה

שינויי מבנה ומיזוג

במקרים רבים נדרשים יחידים וחברות לבצע שינוי מבנה בהחזקה במניות ונכסים שבבעלותם השינוי מתבצע מסיבות כלכליות, גיוס משקיעים ותכנוני מס למניהם.

סעיף 104 לפקודת מס הכנסה

- סעיף 104 [לפקודת מס הכנסה](#) מאפשר להעביר נכסים בבעלות היחיד לחברה כנגד [הקצאת מניות](#) מחברה בבעלותו זאת על ידי דחיית רווח ההון שנוצר ואי תשלום מס. חברות הזנק, נדרשות פעמים רבות להעביר נכסים לחברות לצורך ביצוע השקעות כנגד הקצאת מניות. קיימות הקלות לחברות מו"פ בכפוף לתנאים מצטברים, המאפשרות לדלל את בעלי המניות המייסדים בצורה משמעותית.
- **1. העברת מלוא זכויות בנכס לחברה - סעיף 104א לפקודה**
  - 1.1. דחיית מס ולא פטור מס.
  - 1.2. תנאים להתקיימות סעיף 104 א':
    - 1.2.1. העברת מלוא הזכויות בנכס.
    - 1.2.2. החזקת המעביר ב- 90% מהזכויות בחברה למשך שנתיים.
    - 1.2.3. החזקת החברה בנכס המועבר במשך שנתיים.
    - 1.2.4. שוויון בין יחס הזכויות שהוקצו/ כלל הזכויות בחברה לבין יחס שווי שוק של הנכס המועבר/ שווי שוק של החברה.
  - 1.3. אי פגיעה בדחיית המס גם בהפרת התנאים המפורטים לעיל, בהתקיים התרחישים שלהלן, ובלבד שהמעביר מחזיק במשך שנתיים ב- 51% או יותר מהזכויות בחברה - [סעיף 104ד לפקודה](#):
    - 1.3.1. הנפקה בבורסה;
    - 1.3.2. מכירה בשיעור נמוך (עד 10% מכלל הזכויות בחברה);
    - 1.3.3. דילול כתוצאה מהקצאה של עד 25% מההון לבעל מניות חדש;
    - 1.3.4. מכירה שלא מרצון.
- **2. העברת נכס בבעלות משותפת לחברה חדשה - סעיף 104ב לפקודה**
  - 2.1. דחיית מס ולא פטור - [סעיף 104ה לפקודה](#).
  - 2.2. תנאים להתקיימות סעיף 104 ב':
    - 2.2.1. תנאים- העברת מלוא הזכויות בנכס;
    - 2.2.2. הנכס מועבר לחברה חדשה תמורת הקצאת מניות;
    - 2.2.3. חלקו היחסי של כל שותף בנכס לפני ההעברה זהה לחלקו היחסי בזכויות בחברה במשך שנתיים לאחר ההעברה;
    - 2.2.4. הנכס המועבר מוחזק על ידי החברה במשך שנתיים;
    - 2.2.5. שוויון בין [יחס שווי הזכויות שהוקצו לכל בעל מניות/ שווי כלל הזכויות בחברה] לבין [יחס שווי השוק של חלקו של אותו שותף בנכס/ שווי השוק של החברה לאחר ההעברה];
- **3. העברת נכסים בבעלות יחידים לחברה חדשה**
  - סעיף 104ב(ד) מסדיר דחיית מס גם במצב בו מועברים לחברה חדשה מספר נכסים שכל אחד מהם מוחזק על ידי יחיד (כלומר לא נכסים בבעלות משותפת) ובלבד שהתקיימו התנאים להתקיימות הסעיף:
    - 3.1. שוויון בין יחס הזכויות לבין יחס שווי הנכסים.
    - 3.2. שימור שיעורי ההחזקות בחברה במשך שנתיים.
    - 3.3. החזקת החברה בנכסים למשך שנתיים למטרות עסקיות.
    - 3.4. עד 10 בעלי מניות.
    - 3.5. שווי השוק של נכס שהועבר על ידי יחיד לא יעלה על פי 4 משווי שוק של נכס שהעביר בעל מניות אחר.
    - 3.6. ההסדר אינו חל על העברת זכויות במקרקעין. לעניין מקרקעין ראה סעיף 70 לחוק מיסוי מקרקעין.